

Změna role

 web.litterate.cz/zmena-role

Marek Řezanka

4 listopadu, 2024

Byl jednou jeden starý král,
jenž mnoho toho věděl.
Šlechtě se ale špatný zdál:
Prý představuje předěl.

Byl nezávislý – a byl svůj,
a to se nepromíjí.
Že nesmrdí mu, říkal, hnůj,
jak ti, kdo z něho žijí.

Štvala ho každá křivá tvář,
a do předklonu záda.
Hnal ty, kdo nosí na oltář,
co po nich „doba“ žádá.

Krále se mnohý velmož bál,
že prokoukne ho brzy.
Král totiž viděl mnohem dál
než lokajové z tvrzí.

Dnes šlechta slaví – má svůj bál.
Král nový se tam nese.
Má bílé vousy, dlouhý šál
a tančí na tom plese.

On říká vždy to, za co ví,
že šlechtici ho chválí.
Tak přebral práci šaškovi:
Vzdal tu, jež patří králi...

Dne 28. 10. 2024 pronesl Petr Pavel projev, v němž mimo jiné zazněly i tři pasáže, k nimž bych se nyní rád vrátil.
Pokud bychom brali slova Petra Pavla vážně, mohli bychom nabýt

dojmu, že se jedná o zdrcující kritiku nejen Fialova kabinetu, ale rovněž unipolárního mocenského systému. Vezměme si to popořadě:

„Zkusme si konečně definovat, co je pro naši zemi zásadní. Silná společnost je vzdělaná, hospodářsky zdatná, s rozvinutou infrastrukturou, inovující, tolerantní a taková, kde se každý domůže svých práv. Taková, která se stará o slabé a ohrožené.“

Tento text je možné chápat jako ostrou kritiku Fialovy vlády. Je snad naše společnost hospodářsky zdatná? Státní dluh narostl za Zbyňka Stanjury do astronomických výšin, navíc vražedně rychlým tempem. Zdražení téměř všech komodit je v našich peněženkách citelné, o to více, že reálné mzdy většiny naší populace za vlády Fialova kabinetu klesly. K tomu je třeba připočíst růst daní, zejména nemravný nárůst daně z nemovitosti.

Jak může být naše společnost hospodářsky zdatnou, když vinou úděsné vládní energetické politiky není náš průmysl konkurenceschopný?

Co jiného mohl mít Petr Pavel na mysli, když zmínil „inovující společnost“, než vládní fiasko při digitalizaci stavebního řízení – a potažmo paralyzaci tohoto procesu? Kdo z občanů stačil postřehnout, že máme ministerstvo pro vědu, výzkum a inovace, a že ho několik let vedla Helena Langšádlová, a po ní se ho chopil politolog Marek Ženíšek?

Jsme zemí, kde se každý domůže svých práv? Svě by mohl vyprávět bývalý prezident, Miloš Zeman, který požadoval odškodné po exministyri Džamile Stehlíkové, která bez vyšetření vykládala cosi o trvalém poškození jeho mozku. A Zemanův případ můžeme brát pouze jako špičku pomyslného ledovce. Jako štvanec si musí připadat učitelka Martina Bednářová, a to jen proto, že chtěla vést se žáky diskusi. Někteří spoluobčané jsou uráženi vládním koordinátorem takzvané strategické komunikace, plukovníkem Foltýnem, jenž je nazývá „sviněmi“. Navíc bagatelizuje a schvaluje genocidní politiku v Gaze, čímž je jako arbitr přes „dezinformace“ z logiky věci diskvalifikován, aniž řešíme, že pojem „dezinformace“ je

nedefinovatelným.

Stará se Fialova vláda o slabé a ohrožené? Rušení slevy na studenty, rušení školkovného, zvýšení daně z přidané hodnoty na pleny – to jsou jen některá opatření, která ze slabých a ohroženějších činí ještě slabší a ještě ohroženější. A nejhorší je, že dělí občany na různé kategorie, z nichž „dezoláti“ jsou těmi znevýhodněnými.

„Dnes se bohužel nemusíme dívat daleko za naše hranice, abychom si uvědomili, s jakou lehkostí a rychlostí může docházet k erozi základních kamenů demokracie. Nemusíme bohužel ani složitě hledat příklady agresivního porušování mezinárodního práva. Ani příklady států, jejichž vedení ohrožuje budoucnost vlastní země, mnohdy jen ve jménu osobního prospěchu a prestiže či zachování tváře.“

Pro příklady agresivního porušování mezinárodního práva již desítky let skutečně daleko chodit nemusíme. Za porušení mezinárodního práva můžeme považovat nejen bezprecedentní útok na Irák v roce 2003 či bombardování vlaku s civilisty Grdelické soutěsce dne 12. 4. 1999, ale rovněž uznání izraelské anexe Golanských výšin. Porušením mezinárodního práva byla také například vražda Kásima Sulejmáního (a všechny další vraždy politických odpůrců). V polovině června roku 2018 opustily Spojené státy americké Radu OSN pro lidská práva.

A snad ani nemá cenu podotýkat, jak je s mezinárodním právem kompatibilní izraelská agrese v Gaze, kterou na vlastní kůži pocítuje nejhůře civilní palestinské obyvatelstvo včetně žen a dětí.

„Civilisté jsou masakrováni. Jsou zatlačováni do oblastí, o kterých jim bylo řečeno, že budou bezpečné, jen aby byli vystaveni neustálým leteckým útokům a těžkým bojům“, prohlásil Chris Lockyear, generální tajemník Lékařů bez hranic. „Mnohočlenné rodiny se tísní ve stanech a žijí v extrémně obtížných podmínkách. Se stupňující se ofenzivou izraelských sil na Rafáh bylo opět nuceně vysídleno více než 900 tisíc lidí“, doplnil velmi neutěšený obraz naší přítomnosti. Existují zdokumentované případy, kdy izraelští vojáci používají

palestinské civilisty jako živé štíty.

Na speciální kapitolu by vyšlo mnohaleté hrubé porušování mezinárodního práva v Guantánamu.

V tomto kontextu pak není možné nezmínit Janu Černochovou, která kvůli tomu, aby mohla porušovat mezinárodní právo, vybízela k odchodu z OSN: „Stydím se za OSN. Dle mého názoru nemá Česká republika v organizaci, která fandí teroristům a nerespektuje základní právo na sebeobranu, co pohledávat. Vystupme.“

Že by měl Petr Pavel na mysli tyto příklady? Každopádně se samy nabízejí. Faktem totiž je, že v unipolárním mocenském systému neexistuje mechanismus, jak donutit hegemonu cokoli dodržovat. Hegemon, vědom si své síly, žádný zákon ctít nebude – a nenechá se ničím limitovat. Proto pokládám za nezbytné, aby tento nevyhovující systém byl nahrazen uspořádáním multipolárním, kdy bude nezbytná dohoda všech aktérů na univerzálním dodržování zákonů.

Do třetice Petr Pavel vysvětlil, proč Fialova vláda potřebuje cenzuru a Víta Rakušana a jeho kriminalizaci „nepohodlných názorů“:

„Protože důvěra, založená na zkušenosti, že systém funguje, je klíčová. A to pro všechny krize, i ty budoucí.“

Jakmile zkušenost většiny občanů říká, že systém nefunguje – a naopak se čím dál více chová patologicky, mají to jeho zastánci vskutku složité.

Na jedné straně tu máme novodobé inkvizitory, kteří prohlásí, že o některých teoriích se nediskutuje – například o globální změně klimatu, účinnosti proticovidových vakcín či Green dealu. Jen si zde někdo dovolí kritiku, stává se okamžitě v očích těchto lidí „popíračem“. Paradoxní je to, že zrovna tito lidé popírají teorii systémového kolapsu – a nepřipouštějí žádné argumenty, které naopak tuto teorii podporují. Ani na vteřinu si nechtějí přiznat, že dochází k celosvětové změně rolí. A že my se uprostřed tohoto procesu snažíme přežít – a zbrzdit náraz, který zhroucení stávajícího systému způsobí. Do třetice jde pak o náhradu disfunkčních projevů systémem alternativním, plně funkčním.

Musím uznat, že výše uvedené výroky obsažené v Pavlově projevu stály za zamyšlení. Právě na jejich základě by strany, které tvořily vládní pětikoalici, měly po parlamentních volbách zmizet kdesi v historickém propadlišti. Petrovi Pavlovi je třeba poděkovat i za vývoj na Slovensku, neboť před tamními volbami se svými prohlášeními mohl postarat o mobilizaci Ficových voličů. Nezbývá než doufat, že Fialovu vládu, která je nucena navzdory svému fušerství zůstat u moci až do parlamentních voleb, potopí ještě četnými postřehy, jak to udělal v den připomínky vzniku československého státu.